

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΟΜΑΔΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΚΑΙ Η ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥΣ ΣΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ/ΤΡΙΩΝ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

ΓΙΟΒΑΝΗ Χ., ΚΑΜΠΕΡΙΔΟΥ, Ε., ΠΑΤΣΑΝΤΑΡΑΣ, Ν.

Email: chgiouv@phed.uoa.gr, ikamper@pehd.uoa.gr, npatsant@pehd.uoa.gr

Εισαγωγή

Η κοινωνικοποίηση των μαθητών/τριών σε μια σχολική μονάδα επιτυγχάνεται μέσα από την αλληλεπίδραση μεταξύ τους. Η κάθε ομάδα έχει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και δυναμική και διέπεται από κανόνες συμπεριφοράς, τήρηση ιεραρχίας και ανάθεση ρόλων.

ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΟΜΑΔΩΝ

Άτυπη/Πρωτογενής Ομάδα είναι αυτή που δημιουργείται αυθόρμητα χωρίς πρόγραμμα και ασχολείται με διάφορες δραστηριότητες. Οι άτυπες ομάδες διοργανώνουν αθλητικές δραστηριότητες και συνυπάρχουν παράλληλα με τις τυπικές. Το άτομο δεν έχει ισχύ και κριτήριο είναι η προσωπικότητα.

Τυπική/Δευτερογενής Ομάδα χαρακτηρίζεται από συντονισμό, προγραμματισμό και τον καθορισμό του τυπικού στόχου. Το άτομο έχει ισχύ που απορρέει από τη θέση του.

ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός της έρευνας είναι να ερμηνεύσει τις σχέσεις, που μπορεί να αναπτυχθούν μεταξύ των μαθητών/τριών και των ομάδων τους, καθώς και να διερευνήσει την επίδραση των διομαδικών σχέσεων στη συμμετοχή στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής (Φ.Α.).

Η παρούσα μελέτη αποτελεί μια ενδελεχή ανασκόπηση ελληνικής και ξένης βιβλιογραφίας στο πλαίσιο της οποίας διαπιστώνεται ότι τόσο η μορφή αλληλεπίδρασης μεταξύ συνομηλίκων στη σχολική τάξη, όσο και ο τρόπος διάδρασης μεταξύ των μαθητών/τριών και του/της Καθηγητή/τριας Φ.Α., μπορεί να επηρεάσει σημαντικά τον βαθμό συμμετοχής στο μάθημα της Φ.Α.

Αποτελέσματα

Από τα ερευνητικά δεδομένα προκύπτει ότι η ανάπτυξη των διομαδικών σχέσεων ενισχύεται στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής (Φ.Α.) μέσα από τις αθλοπαιδιές και τα ομαδικά παιχνίδια (Kirk, 2004, Πατσαντάρας, 2014). Η εκπλήρωση του κοινωνικού ρόλου της Φ.Α. εξαρτάται από τις μεθόδους διδασκαλίας που χρησιμοποιεί ο/η Καθηγητής/τρια Φ.Α. Μέσα από βιωματικές και ομαδοσυνεργατικές πρακτικές είναι εφικτό, οι μαθητές/τριες να καλλιεργήσουν και να βιώσουν το αίσθημα του *ανήκειν* στην ομάδα και ταυτόχρονα να αποκτήσουν ευρύτερες κοινωνικές δεξιότητες σε συνεχή και σταθερή βάση. Η κοινωνική ενεργοποίηση βασικών αξιών, όπως του *ευ αγωνίζεσθαι*, της ομαδικότητας και της συνεργασίας, αναδεικνύεται σε καθοριστικό παράγοντα επιρροής αναφορικά με τη διαμόρφωση κοινωνικής ταυτότητας του/της μαθητή/τριας, ενώ ταυτόχρονα συντελεί και στη συσσώρευση κοινωνικού κεφαλαίου (Καμπερίδου, 2011; Bailey, 2005). Ως πιθανό επακόλουθο προκύπτει μια αρμονική συνύπαρξη με τα υπόλοιπα μέλη της μαθητικής κοινότητας και η δημιουργία συνοχής στη σχολική τάξη.

Συζήτηση/Συμπεράσματα

Συμπερασματικά, καθίσταται απαραίτητο ο/η Καθηγητής/τρια Φ.Α. να δημιουργεί τις προϋποθέσεις για την προαγωγή του δημοκρατικού κλίματος στην σχολική τάξη με την εφαρμογή νέων πρακτικών διδασκαλίας και καινοτόμων προγραμμάτων στο μάθημα της Φ.Α. Από τα παραπάνω συνεπάγεται αύξηση της συμμετοχής των μαθητών/τριών όχι μόνο στο μάθημα της Φ.Α. αλλά και σε αθλητικές δραστηριότητες εκτός της σχολικής μονάδας. Γι' αυτό το λόγο, προτείνεται περαιτέρω έρευνα, όσον αφορά στην επίδραση των διομαδικών σχέσεων στη συμμετοχή στο μάθημα της Φ.Α.

ΟΜΑΔΑ ΣΥΝΟΜΗΛΙΚΩΝ ονομάζεται το σύνολο των μαθητών/τριών, το οποίο αποκτά ορισμένα χαρακτηριστικά στην πάροδο του χρόνου. Ο ρόλος της είναι σημαντικός, διότι μέσα στην ομάδα το άτομο βρίσκει υποστήριξη και απαντήσεις σε συναισθηματικής, ψυχολογικής, συμπεριφορικής και γνωστικής φύσεως θέματα, με αποτέλεσμα την ομαλή ένταξή του στην κοινωνία.

ΟΜΑΔΑ ΣΤΟΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ είναι η ομάδα που συμμετέχει σε οργανωμένους αγώνες

Χαρακτηριστικά Ομάδας Συνομηλίκων

1. Η ομάδα διαμορφώνει την κοινωνική της ταυτότητα. Τα μέλη της πρέπει να γνωρίζονται μεταξύ τους και να έχουν σχέση με το κοινωνικό περίγυρο.
2. Η κοινωνική ομάδα έχει δομή. Κάθε άτομο έχει τη δική του θέση. Υπάρχουν διαβαθμίσεις και διαστρωμάτωση.
3. Το κάθε μέλος αναλαμβάνει το δικό του προσωπικό ρόλο.
4. Υπάρχει διάδραση μεταξύ των μελών της ομάδας.
5. Για την εύρυθμη λειτουργία της κάθε ομάδας και την υλοποίηση των ρόλων τους, υπάρχουν άγραφοι κανόνες συμπεριφοράς που πρέπει να ακολουθούνται. Οι ομάδες οργανώνουν διάφορα συστήματα με κανόνες και κοινούς κώδικες επικοινωνίας.
6. Η ομάδα θέτει κάποιο στόχο και αναζητά νέες εμπειρίες.
7. Η ομάδα έχει χρονική διάρκεια, προκειμένου να υλοποιήσει τον σκοπό της.
8. Ο αριθμός των μελών της ομάδας.
9. Δεν υπάρχει περιορισμός στην διαδικασία ένταξης νέων μελών στην ομάδα. Τα μέλη μιας ομάδας μπορεί να λειτουργούν είτε με ελεύθερη βούληση είτε να ασκούν πιέσεις στα υπόλοιπα μέλη.
10. Οι σχέσεις μεταξύ των μελών και η αλληλεπίδρασή τους μπορούν να μετρηθούν με ένα κοινωνιομετρικό τεστ ή κοινωνιόγραμμα.
11. Δεν υπάρχει επιτήρηση των δραστηριοτήτων των ομάδων από ενήλικες.

Μεθοδολογία

Βιβλιογραφία

- Καμπερίδου Ει. (2011). *Κοινωνικό Φύλο, Κοινωνικό Κεφάλαιο, Πολυπολιτισμικότητα και Αθλητισμός*. ΤΕΛΕΘΡΙΟ.
- Πατσαντάρας, Ν. (2014). *Αθλητισμός και Κοινωνιολογική Σκέψη*. ΤΕΛΕΘΡΙΟ.
- Bailey R. (2005). Evaluating the relationship between physical education, sport and social inclusion. *Educational Review*, 57, 1.
- Kirk D., Kinchin G. & MacPhail A. (2004) Sport Education: Promoting Team Affiliation Through Physical Education. *Journal of Teaching Physical Education*, 23, 106-122.